

Kiss Tibor¹: Új irányok a szerzői alkotások büntetőjogi védelme körében

Debreceni Jogi Műhely, 2008. évi (V. évfolyam) 3. szám (2008. július) 13-27.

I. Problémafelvetés

Napjainkban egyre inkább kiemelt figyelmet kapnak a szerzői alkotások, valamint a szomszédos, illetve rokon jogi védelemben részesülő teljesítmények. A fokozott érdeklődés háttérében rejlő okként lehet megjelölni a szerzői jog hatókörébe tartozó, ilyen védelemben részesülő különböző termékek és szolgáltatások gazdasági jelentőségének fokozódását, valamint – és ezzel részben szoros összefüggésben – a technikai fejlődés következményeként előálló, a jogalkotás számára is új kihívásokat teremtő digitalizációt, továbbá a mindennapi életünket átható információs társadalmi jelenségeket.² Elegendő csak az irodalmi alkotásokra, zeneművekre vagy a számítógépi programokra gondolni ahhoz, hogy egyértelművé váljon, hogy ezen alkotások által megtestesített szerzői jogi tartalom emberek millióihoz jut el nap, mint nap elektronikus úton. A szerzői jogi tartalmaknak a nagyközönség számára történő hozzáférhetővé tétele korunkban ipari méreteket ölt, a jelentős investíciót megvalósító, szerzői jogi alapú gazdasági ágazatok nemzetgazdaságokat és a világgazdaságot is jelentős mértékben meghatározó szerepe elvitathatatlan.

Az egyes szerzői alkotások létrehozását, majd azok felhasználásához kapcsolódó további tevékenységeket ellátó szerzői jogi alapú ágazatok nemzetközi szinten történő kategorizálása vált szükségessé annak érdekében, hogy egységes kritériumok alapján váljon tudományos szinten is mérhetővé a szektor gazdasági életben betöltött súlya, szerepe és hatása. A WIPO³ a szerzői jogi alapú tevékenységek gazdasági jelentőségének vizsgálatai alapján⁴ négy csoportba sorolta a szerzői jogi alapú tevékenységeket. Az elsődleges szerzői jogi ágazatok⁵ körébe tartozó, a kulturális szférát és a szoftveripart magába foglaló ágazatok (sajtó és irodalom, zene, színpadi művek, film és videó, rádió, televízió, fotóművészet, szoftver- és adatbázis, hirdetés, reklám, stb.) a védelem alatt álló alkotások létrehozását és azok felhasználásra történő lehetővé tételét végzik, a szerzői jog-függő ágazatokat⁶ a szerzői jogi védelemben részesülő alkotások előállítását, illetve felhasználását lehetővé tevő eszközök gyártása, illetőleg értékesítése jelenti, a részlegesen szerzői jogi ágazatok⁷ csoportjába tartozó tevékenységek (ruházati, textil- és cipőárúk, ékszerek, kézműves áruk, bútorok, háztartási eszközök, építészeti, mérnöki tervezés, stb.) csak kisebb részben végeznek szerzői jogi védelemben részesülő alkotások létrehozására irányuló tevékenységet, míg az egyéb kiszolgáló ágazatok⁸ körébe tartozók jellemzője, hogy csak érintőlegesen kapcsolódnak szerzői alkotások nagyközönség számára történő közvetítéséhez, ezért szerepük ezen jogi vonatkozásban kisebb, mint más ágazatok gazdasági jelentősége.

A szerzői joghoz kapcsolódó iparágak gazdasági potenciáját jól szemlélteti az, hogy az Amerikai Egyesült Államokban 2001-ben az összes szerzői jogi alapú iparág hozzávetőlegesen 791,2 milliárd USD bevételt hozott a gazdaságnak, ami a GDP⁹ közel 7,75%-a.¹⁰

A szerzői jogi alapú ágazatok magyar gazdaságban betöltött szerepét vizsgálva ugyancsak megállapítható, hogy mind teljesítményük értéke, mind a foglalkoztatotti

létszámuk alapján jelentős súlyt képeznek a nemzetgazdaságban. A szerzői jogi tevékenység területén működő vállalkozások az összes vállalkozás mintegy 7,7%-át képviselik.¹¹ 2002-ben a szerzői jogi alapú ágazatok hozzájárulása a GDP-hez 9,68%-ot tett ki, 3412 milliárd forint értékben, s ezen belül az elsődleges szerzői jogi ágazatok aránya 3,95%, 1391 milliárd forint volt, míg a valamennyi szerzői jogi alapú ágazatban foglalkoztatottak együttes száma elérte a 278 ezret, ezzel az összes foglalkoztatott 7,1%-át kitevő. Az összes szerzői jogi alapú ágazatban a munkavállalói jövedelem együttes nagysága az 552 milliárd forintot is meghaladta.¹²

A számadatok egyértelműen arra utalnak, hogy a szerzői jogi ágazatok gazdasági súlya jelentős, nemzetgazdasági szempontból meghatározó mértékű. Ebből következően elengedhetetlen a gazdaság ezen szektorának fundamentumát jelentő szerzői alkotások és teljesítmények hatékony védelme, a szerzői jogi tudatosság fejlesztése, annál is inkább, mert e területen hazánk meglehetősen rossz helyet foglal el a nemzetek rangsorában.¹³

Napjainkra természetesen a védelem különböző szintjei alakultak ki, melyek az egyre nagyobb mértéket öltő bitorlásokkal szemben kívánják felvenni a harcot. A különböző típusú jogsértések a jogosulatlan felhasználástól kezdve a hamis termékek előállításáig komoly veszélyt jelentenek a versenyképesség, de az egész gazdaság működését érintően is. A probléma nagyságrendjét jól érzékelteti, hogy az Európai Unió vámhatóságai által 1998 és 2004 között lefoglalt hamisítványok számában 1000%-os növekedés mutatható ki, a lefoglalt áruk mennyisége meghaladja az évi 100 millió Eurót.¹⁴

A védekezés eszközeinek rövid áttekintését követően azt kívánjuk bemutatni, hogy a drasztikusabbnak tekinthető büntetőjogi szabályozás területén jelenleg milyen tendenciák mutathatók ki a magyar és az európai uniós jogalkotásban a fokozott és hatékonyabb védelem megteremtése érdekében, figyelemmel a különböző védelmi mechanizmusok alkalmazási területének hatáira, korlátaira, illetve a párhuzamos védelem szükségességére is.

II. A védelem irányai

A szerzői és kapcsolódó jogok védelme érdekében több jogág rendelkezései tesznek lehetővé szankció alkalmazását a bitorlókkal szemben. A védelem komplexitása abban áll, hogy egyrészt polgári jogi, másrészt vámjogi, harmadrészt büntetőjogi szankciókat helyez kilátásba a jogalkotó a szerzői jogi rendelkezések megsértőjével szemben.

Az abszolút szerkezetű szerzői jog megsértését jelenti, ha valaki a szerző, illetőleg más jogosult személyhez fűződő, illetőleg vagyoni jogát tiszteletben nem tartva a jogosult engedélye nélkül vagy az engedély kereteit túllépve végez felhasználási cselekményeket. A bírói gyakorlat szerint a különböző jogági szankciók egymással nem helyettesíthetők, egyik sem előfeltétele a másiknak. A polgári jogi felelősség hiányából nem lehet következtetni a büntetőjogi felelősség hiányára, illetve a büntetőjogi felelősség hiányából a polgári jogi felelősség hiányára.¹⁵

A polgári jogi jogkövetkezmény-rendszer az igényérvényesítésről szóló közösségi direktíva¹⁶ alapján több ponton módosításra került 2006. január 1-i hatállyal, fokozottabb védelmet biztosítva a szerzők és más jogosultak számára, nemcsak a szerzői jogi jogsértések elkövetését követően, hanem – különösen ideiglenes intézkedések útján – jogsértések elkövetésének veszélye, illetve az elkövetés megkísérlése esetében is. A szerzői jogi törvény (Szt.)¹⁷ bitorlás esetére objektív és szubjektív szankciókat helyez kilátásba.

Az interneten keresztül megvalósuló szerzői jogi jogbitorlások esetére kilátásba helyezett speciális jogkövetkezmény az értesítési és eltávolítási eljárás, amely alapján lehetőség van arra, hogy az interneten megjelenő, jogsértő szerzői jogi tartalom a lehető leggyorsabban eltávolítható, illetve a hozzáférhetővé tétel kerüljön megszüntetésre az internetes szolgáltatók útján.¹⁸

A határokon átnyúló és egyre nagyobb méreteket öltő hamisított termékek és a kalózkodás elleni küzdelem hathatós eszközeként szolgálnak a vámjogi intézkedések, az egyéb, elsősorban fogyasztóvédelmi, illetőleg versenyhivatali eljárások. A vámjogi védelmet biztosító jogforrások között kell megemlíteni a hazánkban is közvetlenül hatályos, a Tanács által hozott ún. alaprendeletet,¹⁹ valamint ennek végrehajtási bizottsági rendeletét,²⁰ továbbá a 2005. január 1. napjától hatályos, az alaprendelet és a végrehajtási rendelet magyarországi alkalmazásával kapcsolatos további részletszabályokat rögzítő kormányrendeletet.²¹

III. A büntetőjogi eszközök és alkalmazásuk határai

A szerzői jogi bitorlásokkal szembeni fellépés – gyakran ultima ratio-ként emlegetett – eszközei a büntetőjogi jogkövetkezmények is, amelyek ugyancsak nemzetközi szerződések rendelkezéseinek megfelelően honosodtak meg a magyar jogban. Az 1996. december 20-án Genfben aláírt Szerzői Jogi Szerződés²² szerint a szerződő felek megfelelő jogi védelmet és hatékony jogorvoslatot kötelesek biztosítani azoknak a hatásos műszaki intézkedéseknek a megkerülése ellen, amelyeket a szerzők a WIPO Szerzői Jogi Szerződése, illetve a Berni Unió Egyezmény értelmében biztosított jogaik gyakorlásával kapcsolatban alkalmaznak, és amelyek műveik tekintetében korlátozzák az érintett szerzők által nem engedélyezett, illetőleg a törvény által meg nem engedett cselekményeket.²³ A WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződése az előadásokkal és a hangfelvételekkel kapcsolatban tartalmaz hasonló rendelkezést.²⁴ A WIPO-Szerződések kötelezik a részes államokat arra, hogy megfelelő és hatékony jogérvényesítési eszközöket biztosítsanak a jogkezelési adatokkal kapcsolatos visszaélések esetén. Az Infosoc irányelv²⁵ ugyancsak hatékony védelmet ír elő a műszaki intézkedések, illetőleg jogkezelési adatokkal kapcsolatos visszaélések esetére.²⁶

A szellemi tulajdonjogok büntetőjogi védelmével kapcsolatban említést kell még tenni a GATT²⁷ keretében 1993. december 13-án elfogadott, „A szellemi javak kereskedelmi vonatkozásairól – beleértve az utánzott termékekkel való kereskedelmet is” elnevezésű megállapodásról, rövidített nevén a TRIPS Egyezményről.²⁸ Az Egyezmény rögzíti, hogy a részes államok megfelelő büntető eljárási és büntetőjogi jogszabályokat kell hogy alkossanak a kereskedelmi nagyságrendű (üzletszerű) szerzői jogi kalózkodás esetére, szabadságvesztést és az elrettentéshez

(visszatartáshoz) elegendő összegű pénzbüntetést előírva oly módon, hogy azok legyenek összhangban a hasonló súlyú bűncselekményekkel kapcsolatban alkalmazott büntetésekkal. A TRIPS Egyezmény szankcióként definiálja a jogsértést megvalósító termék lefoglalását, elkobzását és megsemmisítését, melyet a bűncselekmény elkövetéséhez használt anyagokra, illetve eszközre kell alkalmazni.²⁹ A TRIPS Egyezmény az első olyan nemzetközi megállapodás, amely a szellemi javakra – köztük a szerzői alkotásokra – vonatkozó jogok megsértése esetén büntetőjogi szankciók alkalmazásának kötelezettségét írja elő a részes államok számára.

Az Európa Tanács „Cyber Crime” Egyezményének 12. cikke visszamenőleg is büntetendőnek tekinti a számítógép útján elkövetett bűncselekmények tekintetében a jogi személyt is abban az esetben, ha az elkövető természetes személyt megillette a jogi személy képviselőjének joga, a jogi személy nevében döntések meghozatalának joga, illetve a jogi személyen belüli ellenőrzés joga. Ezen természetes személyek ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása miatt a jogi személy büntetőjogi felelőssége áll meg, ha ez a jogi személy számára valamilyen előnyt jelent.

A többszöri módosításon átesett, szerzői jogi jogsértések szankcióit tartalmazó tényállások közül a Btk. négyet ismer: a bitorlást,³⁰ a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését,³¹ a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszását,³² valamint a jogkezelési adat meghamisítását.³³ A polgári jogi és a büntetőjogi egységes terminológia használatának biztosítását szolgálja az, hogy a Büntető Törvénykönyv kerettényállásokat tartalmaz, a rendelkezéseket tartalommal az Szjt. tölti ki.

A *bitorlás* akkor valósul meg, ha a szerzői művet az elkövető sajátjaként tünteti fel, illetve, ha a szerzői jog hasznosítását attól teszi függővé, hogy annak díjából, illetőleg az abból származó haszonból vagy nyereségből az elkövetőt részesítsék. Az utóbbi elkövetési magatartás esetében feltétel, hogy a munkakörrel, a tisztséggel, illetve tagsággal való visszaélés valósuljon meg. Előbbi esetben eredmény bűncselekményről beszélhetünk, azaz a bűncselekmény vagyoni hátrány bekövetkezésével válik befejezetté, míg a másik esetben immateriális bűncselekményről van szó, azaz az elkövetési magatartás tanúsításával befejezetté válik a cselekmény.

A *szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése* elnevezésű tényállás a legjelentősebb és legfontosabb a szerzői művek, szomszédos jogi teljesítmények és adatbázis előállítók jogai védelme körében, hiszen a szerző bármilyen személyhez fűződő, illetve vagyoni jogának megsértése tényállásszerű elkövetési magatartást valósít meg, amennyiben az vagyoni hátrányt is eredményez. Az alapesetben két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő cselekményt valósít meg például az, aki számítógépes programot másolás céljára szabad felhasználási jog nélkül megszerez.³⁴ Megvalósítja a bűncselekményt az is, aki saját számítógépének a lemezére más számítógépének programját és a hozzá tartozó dokumentációt (szoftvereket) viszi fel, amelyekért szerzői díjat nem fizet, és a tevékenységével összefüggésben a szoftverek szerzőinek vagyoni hátrányt okoz.

A jogalkotó – alapesetben – két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel rendelte büntetni – a 2007. évi törvénymódosításig – azt, aki az Szjt-ben meghatározott *hatásos műszaki intézkedést* haszonszerzés végett

megkerüli vagy e célból ehhez szükséges eszközt, terméket, berendezést vagy felszerelést haszonszerzés végett elkészít, előállít, másnak átad, forgalomba hoz vagy azzal kereskedik, illetve, aki az Szjt-ben meghatározott hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő gazdasági, műszaki, szervezési ismeretet másnak a rendelkezésére bocsátja. A törvényalkotó büntetlenséget biztosít a termék, berendezés, felszerelés készítője, illetőleg előállítója számára arra az esetre, ha a tevékenységét, mielőtt a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak felfedi, illetőleg az elkészített vagy az előállított dolgot egyidejűleg a hatóságnak átadja, és lehetővé teszi a készítésben, előállításban részt vevő más személy kilétének megállapítását.³⁵

A *jogkezelési adat meghamisítása* nevű tényállás akkor valósul meg, ha valaki jogkezelési adatot eltávolít, illetőleg megváltoztat, mindkét esetben a jogosult hozzájárulása nélkül. A szándékosan haszonszerzési céllal elkövethető bűncselekmény kodifikálásával a jogalkotó a digitalizáció korának követelményéhez igazodó pönalizációt valósított meg.

A büntetőjogi tényállások vizsgálata kapcsán önként adódik az a kérdés, hogy ezek valóban csak akkor alkalmazhatók-e, ha már a polgári jogi jogkövetkezmények nem vezetnének eredményre, avagy lehetőség van párhuzamos következmények alkalmazására is. E körben a bírói gyakorlat kevés támpontot ad, hiszen a fentiekben rögzítetteken túlmenően csak azt rögzíti a szerzői jog vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése tényállás kapcsán, hogy önállóan kell vizsgálni, hogy büntetőjogi felelősséget megalapozó jogsértés megvalósul-e, és e jogkérdés eldöntése más polgári eljárástól nem tehető függővé.³⁶ Ugyancsak lényeges, hogy például a műszaki intézkedés megkerülése önmagában nem minősül bűncselekménynek, ugyanakkor ez a cselekmény polgári jogi értelemben véve szerzői jogi jogsértést valósít meg.

Általánosan elfogadott nézet, hogy a polgári jogi (és vámjogi) szankciók mellett a büntetőjogi szankciók *ultima ratio* jellege nem érvényesül, mert nem létezik olyan büntetőjogi többletelem, amelynek egy büntetőjogi tényállás esetén való fennállta miatt a polgári jogi szankciók nem lennének alkalmazhatóak. Így a különböző jogági szankciók párhuzamos alkalmazása ténykérdés.³⁷ A polgári jogi és büntetőjogi szankciók alkalmazási köre területének pontos meghatározása azonban szükséges lenne, ahogy arra Bacher Vilmos is rámutatott,³⁸ már csak azért is, mert ezáltal elkerülhető lennének az olyan ellentmondások, miszerint míg az Szjt. lehetővé teszi a szoftverekről biztonsági másolat készítését,³⁹ addig a büntetőbírói gyakorlat a bűncselekmény elkövetését állapítja meg akkor, ha valaki a szoftverről csak saját felhasználásra készít egyetlen másolatot nem forgalomba hozatal, vagy jövedelemszerzés céljából.⁴⁰

Sajó András szerint a jogrendszer jogágakra tagozódásának alapja a szabályozott társadalmi viszony jellegétől függ, ami érvényesül a szankciókkal kapcsolatban is. A szankciók különféle jogágakba kerülése a szankciós magatartás jellegétől függ.⁴¹ A polgári jogi és a büntetőjogi szankciók több ponton különböznek egymástól, míg a büntetőjog a nagyobb, addig a polgári jog a kisebb társadalmi veszélyességű magatartásokra reagál, a polgári jogi felelősség a vagyoni károsítást, a büntetőjogi pedig a személyi szabadság megvonását helyezi előtérbe.⁴² Mivel a kétfajta felelősségi rendszer mögött az a disztinkció húzódik meg, hogy bizonyos jogsértő

magatartások esetén nem szükséges a közvetlen állami beavatkozás, míg más esetben az állam a jogaiban sértett féltől függetlenül is fel kíván lépni a jogsértővel szemben, a szerzői jogi bitorlások tekintetében is elengedhetetlennek tartjuk – osztva Spránitz Gergely ezirányú álláspontját⁴³ – a büntetőjogi szankciók ultima ratio jelleggel történő alkalmazási lehetőségét oly módon, hogy a polgári jogi és a büntetőjogi jogkövetkezmények mellett, illetőleg azok között átmenetet képezve szabálysértési szankciók bevezetése is indokolt lehet.

Az Alkotmánybíróság határozataiban rámutatott arra, hogy büntetőjogi szankció alkalmazására akkor van lehetőség, amikor más jogágak szankciói nem nyújtanak kellő védelmet. Kiemeli az Alkotmánybíróság, hogy a bűncselekménnyé nyilvánításnak és a büntetéssel való fenyegetésnek alkotmányos indokokon kell alapulnia, szükségesnek, arányosnak és végső soron igénybe vehetőnek kell lennie, azaz ultima ratio szerepét kell betöltenie.⁴⁴ Ehhez hozzátehetjük azt, hogy a szerzői jogot sértő magatartások esetén a vagyoni jellegű szankciók nyújthatnak hatékony védelmet a jogosultak számára, egyaránt szolgálva a generális és a speciális prevenciót is.⁴⁵

IV. A változások irányai

A büntetőjogi védelem hatékonyságának fokozása mind az európai, mind a magyar jogalkotót foglalkoztatja jelenleg, mely gondolkodás eredményeképpen különböző tervezetek láttak napvilágot. A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló irányelv tervezetében – az Európai Bizottság eredeti előterjesztésében – szerepeltek még büntetőjogi előírások is, melyek azonban a végleges irányelvből kimaradtak. Az előterjesztés 20. cikke szerint a szerződő államoknak a szellemi tulajdonjogok súlyos megsértőivel szemben hatékony védelmet kell biztosítaniuk büntetőjogi eszközökkel is, ahol a szellemi tulajdonjogok súlyos megsértésének minősül, ha a cselekmény szándékos és kereskedelmi célból kerül elkövetésre. Az előterjesztés lehetővé tette volna mind a természetes, mind a jogi személyekkel szembeni büntetőjogi szankciók alkalmazását, így pénzbüntetést, illetve a termékek, eszközök lefoglalását. Ezen túlmenően ugyancsak lehetővé tette volna az előterjesztés a következő jogkövetkezmények alkalmazását:

- szellemi tulajdonjogot sértő termékek megsemmisítése,
- a jogsértéshez elsődlegesen használt létesítmény teljes vagy részleges, végleges vagy időleges bezárása,
- az üzleti tevékenység folytatásának állandó vagy időleges megtiltása,
- bírósági ellenőrzés alá helyezés,
- bírósági úton történő felszámolás,
- állami segélyekhez és támogatásokhoz való hozzáférés tilalma,
- bírói ítélet nyilvánosságra hozatala.

Ezen büntetőjogi szabályozási elemek az irányelv végleges tervezetéből kimaradtak.

Az igényérvényesítési irányelv elfogadott szövegében azonban továbbra is maradt két utalás büntetőjogi aspektusokra, így arra, hogy a polgári jogi és közigazgatási jogkövetkezmények alkalmazásán túlmenően a büntetőjogi eszközök is a szellemi

tulajdonjogok érvényesítési eszközeinek minősülnek,⁴⁶ valamint kimondja az irányelv azt is, hogy az irányelv nem érinti a szellemi tulajdonjogok megsértéséhez kapcsolódó büntetőeljárásokra és büntetésekre vonatkozó tagállami rendelkezéseket.⁴⁷

Az európai jogalkotás azonban abba az irányba haladt, hogy a szellemi tulajdonjogok érvényesítését biztosító büntetőjogi intézkedésekről szóló irányelv,⁴⁸ valamint egy tanácsi kerethatározat – a szellemi tulajdonjogokat érő sérelmek visszaszorítására kidolgozott büntetőkeret megerősítéséről⁴⁹ – került kidolgozásra az Európai Parlament és a Tanács részéről az igényérvényesítési irányelvből kimaradt rendelkezések helyett. Az előbb említett dokumentum elfogadása esetén a tagállamoknak a belső büntető anyagi jogi szabályait kellett volna az irányelvnek megfeleltetniük, lehetővé téve a természetes és jogi személyekkel szemben jogkövetkezmények alkalmazását. Speciális, csak a szellemi alkotások jogára jellemző új intézkedések kerültek volna be a magyar jogrendszerbe az új szabályozás révén, mint például a jogsértéshez elsődlegesen használt létesítmény teljes vagy részleges, végleges vagy időleges bezárása, az üzleti tevékenység folytatásának állandó vagy időleges megtiltása, állami segélyekhez és támogatásokhoz való hozzáférés tilalma.⁵⁰ A fokozottabb igazságügyi együttműködés keretében a kerethatározat célja az volt, hogy megerősítse a tagállamok szellemi tulajdon megsértésével kapcsolatos rendelkezéseinek közelítése céljából hozott büntetőjogi intézkedéseit, valamint elősegítse és ösztönözze a tagállamok között a jogsértések elleni együttműködést.⁵¹ Mindezt a büntetési tételek egységes szintjének és az elkobzás egységes szabályozásával, közös nyomozócsoportok felállításával, a joghatósági és a büntetőeljárás szabályok összehangolásával kívánták az európai jogalkotók megvalósítani.

Időközben azonban megszületett az Európai Biztosság kontra Tanács ügyben az Európai Közösségek Bírósága C-176/03. számú ügyben hozott ítélete, mely kimondta, hogy a büntetőjog és a büntető-eljárás jog alapvetően nem tartozik az Európai Közösség hatáskörébe, bár amennyiben a büntetőjogi szankció alkalmazása elengedhetetlen, a közösség is alkothat jogszabályt. Az ítélet alapján a Bizottság 2005. november 23-án kiadott közleményében⁵² kifejtette, hogy nem tartja megfelelőnek az irányelvvel és kerethatározattal való együttes szabályozást, s hangsúlyozta, hogy a szükségesség és a koherencia elvei szerint kellene eljárni a büntetőjogi eszközök közösségi alkalmazása során.⁵³ Erre figyelemmel a Bizottság a közleménye mellékletében feltüntetett jogi aktusokat – köztük a fent említett irányelv- és kerethatározat-javaslatot is – visszavonta. Elfogadott ugyanakkor a Bizottság egy újabb javaslatot, mely immár egy dokumentumban kíván rendelkezni a szellemi tulajdonjogok érvényesítését biztosító büntetőjogi intézkedésekről irányelvi formában.⁵⁴ A javaslat irányai az alábbiak szerint kerültek megfogalmazásra.

Az irányelv-tervezet preambulumbekzdései részletesen szólnak az irányelv megalkotását szükségessé tevő, a szellemi tulajdonjogot veszélyeztető hamisítás és kalózkodás egyre nagyobb méreteket öltő terjedéséről, és a közösség által ez eddig tett lépésekről.⁵⁵ A tervezet szerint anyagi jogi és eljárásjogi szabályok harmonizálására kerülne sor. Utóbbiak körében a közös nyomozócsoportok felállítását, illetve a bűncselekmények hivatalból – és nem magánindítványra – történő üldözését irányozzák elő.⁵⁶

A tervezet első cikke szerint az irányelv tárgyi hatálya kiterjed mind a közösségi, mind a tagállamok nemzeti jogszabályai által biztosított szellemi tulajdonjogokra.⁵⁷ A Parlament által elfogadott szöveg a szabadalmakat kiveszi a szellemi tulajdonjogok köréből,⁵⁸ és tételes felsorolását adja a szellemi tulajdonjogoknak a fogalom meghatározások körében.⁵⁹ A Bizottság szándéka szerint mindazokra a szellemi alkotásokra alkalmazni kellene az irányelvet, amelyekre az igényérvényesítési irányelv tárgyi hatálya is kiterjed. Problémát jelent viszont az, hogy míg a rendes közigazgatási jogi szankciók előírására a közösségnek van hatásköre, addig ez a büntetőjogi jogkövetkezmények vonatkozásában már nem ilyen egyértelmű. A Bíróság a már hivatkozott C-176/03. számú ítéletében akként foglalt állást, hogy közösségi büntetőjogi hatáskör csak a közösség által létrehozott jogszabályok megsértése esetén illeti meg a közösséget, azaz olyan területeken nem, amelyeket uniós irányelv vagy rendelet nem szabályoz. Figyelemmel azonban arra, hogy a szerzői jog területén meglehetősen partikuláris közösségi szabályozás létezik csak,⁶⁰ a közösségi jogszabályok által nem érintett magyar szerzői jogi szabályok megsértése esetére történő közösségi szintű szankció-előírás EK szerződésnek való megfeleléséhez komoly kétség fér.⁶¹ A magunk részéről azon az állásponton vagyunk, hogy a büntetőjogi szankciók előírásának és alkalmazásának csak abban az esetben van értelme, ha az valamennyi szerzői jogi rendelkezés megsértése esetén alkalmazható. E körben pedig másodlagosnak tekinthető az, hogy az ilyen egységes szabályozást a magyar jogalkotó közösségi felhatalmazás alapján, vagy attól függetlenül teszi meg.

A tervezet gyakorlatilag valamennyi szerzői jogi jogsértést pönalizálni kíván,⁶² kimondva, hogy bármilyen, üzletszerűen elkövetett, illetve szándékos magatartás,⁶³ illetőleg az arra irányuló kísérlet tanúsítása és a bűnsegédi és felbújtói⁶⁴ magatartás is bűncselekménynek minősül.⁶⁵ A Parlament által elfogadott szöveg az üzletszerű jogsértés alatt a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi előny szerzése céljából elkövetett megsértését érti, deklarálva, hogy a magánfelhasználók által személyes és nem haszonszerzés céljából elkövetett cselekmények nem tartoznak a fogalom körébe.⁶⁶ Kérdésként merülhet fel, hogy a gondatlan elkövetés pönalizálható-e, ugyanis az irányelv-tervezet nem tartalmaz arra történő utalást, hogy az irányelv tervezetben foglaltaknál szigorúbb szabályokat is elfogadhatnak a tagállamok. Amennyiben a tervezet szó szerinti értelmezéséből indulunk ki, úgy gondatlan magatartások szankcionálásra nem lesz lehetőség, azaz a magyar jogalkotónak is felül kell vizsgálnia a szerzői joggal szomszédos jogok megsértése tényállás gondatlan alakzatának fenntarthatóságát.⁶⁷ A gondatlan alakzat megszüntetése esetén az ilyen cselekmények esetén indokolt lehet szabálysértési tényállás megalkotása.

Tekintettel kell lenni e körben arra is, hogy ezen cselekmények társadalmi veszélyességének csekély foka miatt feltétlenül szükséges-e a büntetőjogi védelem, másrészt arra is, hogy a 2006-tól érvényes új polgári jogi eszközökkel, ideiglenes intézkedéssel a szükséges szerzői jogi védelem elérhető és biztosítható.

Az igényérvényesítési irányelv implementációját megvalósító 2005. évi CLXV. törvényhez hasonlóan az itt tárgyalt irányelv tervezett átültetése során is egy új fogalmat kell a magyar jogalkotónak alkalmazni, a kereskedelmi mérték fogalmát, mely nem tekinthető azonosnak az üzletszerűség fogalmával, mely szubjektív elemet, haszonszerzésre törekvést is tartalmaz, szemben a kereskedelmi mérték objektív

fogalmával.⁶⁸ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsága véleménye szerint a kereskedelmi mérték csak olyan cselekményekkel kapcsolatban alkalmazható, amelyek jelentős hatással lehetnek az egységes piacra.⁶⁹

Az irányelv-tervezet 4. és 5. cikke rögzíti továbbá a szankciók jellegét és a büntetések szintjeit.⁷⁰ Megfogalmazásra kerül tehát egyrészt az, hogy milyen típusú szankciók kerülhetnek alkalmazásra a természetes személyekkel, illetve a jogi személyekkel szemben szerzői jogi jogbitorlás esetén, a szabadságvesztés büntetéstől kezdődően a pénzbüntetésen át számos olyan – első ránézésre polgári jogi, közigazgatási jogi szankciónak tűnő – megoldásig, mint az elkobzás, jogsértő termékek megsemmisítése, bűncselekmény elkövetésére használt létesítmény bezárása ideiglenes vagy végleges jelleggel, illetve az üzleti tevékenység ideiglenes vagy állandó jellegű megtiltása, hatósági felügyelet alá helyezés, felszámolás, állami támogatásokhoz és segélyekhez hozzáférés megtiltása, valamint a határozat nyilvános közzététele.⁷¹ A büntetések mértékének meghatározása pedig egyrészt a szabadságvesztés mértékének, másrészt a pénzbüntetés mértékének rögzítését jelenti. Az előbbi esetében bünszervezet keretében történő elkövetés, illetőleg az egészséget és biztonságot veszélyeztető cselekmények esetén leglább 4 év szabadságvesztés büntetést irányoz elő a tervezet, melyek kapcsán ezen két minősített esetet kellene szabályoznia a magyar jogalkotónak is, hiszen a jelenlegi szabályozás ezekre nem terjed ki, arról nem is szólva, hogy az egészség és biztonság veszélyeztetését, mint minősítő körülményt egyetlen tényállás esetében sem ismeri a hatályos Btk. A büntetés mértékének felső határa meghatározható a 4 évben, ugyanis jelenleg a tényállások alapesetben ennél alacsonyabb mértékű szabadságvesztés-büntetést helyeznek kilátásába. Azt is meghatározza továbbá az irányelv-tervezet, hogy milyen mértékű – büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű – pénzbírsággal kell súlytani a bűncselekmények elkövetőit, így a bünszervezetben⁷² résztvevőket, valamint az egészségre, illetve biztonságra veszélyes cselekmények elkövetőit legalább 300.000,- euróval, egyéb cselekmények elkövetőit pedig legalább 100.000,- euróval. Ezen előírások magyar jogba történő átültetése komoly problémákat vet fel, hiszen nem egyeztethető össze a napi tételes büntetéskiszabási módszerrel, illetve a jelenleg minimálisan kiszabható pénzbüntetés összegével,⁷³ illetve a jogi személyekkel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvény pénzbírságra vonatkozó rendelkezéseivel sem.⁷⁴

Ugyancsak előíranyozza az irányelv-tervezet azt, hogy a bünszervezet keretében, illetve egészséget és biztonságot veszélyeztető módon elkövetett bűncselekmények esetén az elkobzás kerüljön alkalmazásra, mind a természetes, mind a jogi személyekkel szemben akár részben, akár egészben. Mivel a hatályos büntetőjogi szabályozás ismeri az elkobzást, mint intézkedést,⁷⁵ az intézkedés szellemi tulajdonjogot sértő cselekményekre történő kiterjesztése nem jelenthet problémát, annál is inkább, hogy a szabályozást a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése tényállás kapcsán ma is ismeri jogrendszerünk.

A magyar jogalkotó – a nemzetközi tendenciákra is tekintettel – a közelmúltban foglalkozott a szellemi tulajdonjogokat érintő büntető tényállások megreformálásával,⁷⁶ melynek szerzői jogot érintő fontosabb elemeire kívánunk kitérni az alábbiakban, kiemelve, hogy a törvénymódosítás a fentebb tárgyalt irányelv-tervezet elemeit még nem ültette át, de figyelembe vette az ott megjelölt egyes irányokat, tendenciákat.

Amint arra fentebb utaltunk, a Btk. jelenleg négy tényállásban fogalmaz meg szankciót az Szjt-ben rögzített jogok megsértőivel szemben.

A törvényalkotó általánosságban a módosítás szükségességét abban látta, hogy a Btk. szellemi alkotásokon fennálló jogokkal kapcsolatos tényállásai, mint kerettényállások még nem kerültek hozzáigazításra azokhoz a nemzetközi szerződésekhez és ágazati törvényekhez, melyek a kerettényállást tényleges tartalommal kitöltik, és melyek tekintetében az utóbbi időben komoly változások következtek be. Nem szerencsés, hogy az eredeti elképzelésekkel szemben végül a törvényt módosítás nem teremtette meg a szellemi alkotásokhoz kapcsolódó jogokat érintő egyes tényállások önálló fejezetbe sorolását, azok továbbra is maradtak a Btk. 18. fejezetében a vagyoni elleni bűncselekmények körében. Az új Btk. megalkotása során remélhetőleg erre a látszólag formai kérdésre is odafigyel majd a jogalkotó.⁷⁷ A négy tényállás közül az Országgyűlés által elfogadott törvényt módosítás szerint két tényállás, a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése, valamint a szerzői, illetve ezen jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása érintett a módosítással.

A módosítás szerint⁷⁸ *a szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok megsértése* tényállás két körben került módosításra. Egyrészt a korábbi tételes felsorolás helyett, mely konkrétan rögzítette azokat a műveket, illetőleg teljesítményeket, melyeken fennálló jog sérelme esetén a bűncselekmény megvalósulhat, a jogalkotó a „szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jog” fordulatot használja. Az új megfogalmazással egyértelműbbé válik az, hogy bármely, az Szjt-ben rögzített jog megsértése esetén is megvalósul a bűncselekmény, azaz olyan esetben is, amikor konkrét műhöz vagy teljesítményhez nem köthető a jogsértés.⁷⁹ A szabályozás ez irányú változása – mely alapján vált a tényállás ténylegesen is kerettényállássá⁸⁰ – mindenképpen üdvözlendő, hiszen a kerettényállás így tudja betölteni hivatott célját, azaz azt, hogy minden szerzői és kapcsolódó jog sérelmével szemben általános büntetőjogi fenyegetést helyezzen kilátásba. Ezáltal a korábbi bírói gyakorlatban jelentkező bizonytalanságok – melyre a törvényjavaslat, illetve a törvény indokolása külön is felhívja a figyelmet⁸¹ – kiküszöbölhetőek. Nemcsak a konkrét, az Szjt-ben rögzített személyhez fűződő, illetőleg vagyoni jogok megsértése esetén, hanem a díjigény megsértése esetén is alkalmazható lesz így a tényállás. Az eredeti törvényjavaslat szerint az alaptényállás megvalósulásához is nagyobb vagyoni hátrány okozása bekövetkezését írta volna elő a jogalkotó, a mostanival ellentétben, mely csak vagyoni hátrány okozását kívánja meg. Ahhoz tehát, hogy egyáltalán bűncselekmény elkövetéséről beszélhessünk, 200.000,- forintot meghaladó vagyoni hátránynak kellett volna bekövetkeznie⁸² a törvényjavaslat szerint, vagyis a módosítás e körben enyhítést jelentett volna a jelenlegi szabályozáshoz képest, mert a 200.000,- forintot el nem érő vagyoni hátrányt okozó szerzői jogi jogsértések nem minősülnek bűncselekménynek. Az elfogadott törvényben azonban ez a módosítás már nem szerepel.

Bár a törvényjavaslat indokolása még utal arra is, hogy a javaslat meg kívánja szüntetni a tényállás gondatlan alakzatát, a normaszöveg javaslatából ez már kimaradt, ahogy az elfogadott törvényből is. A gondatlan alakzat megszüntetésével ugyancsak a büntetőjog ultima ratio funkciója erősödne, hiszen csak a szándékos

elkövetés lenne pönalizált. Ezt az álláspontot képviseli a Magyar Szabadalmi Hivatal is, mégis úgy tűnik, hogy az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület álláspontja diadalmaskodott e körben, mely szerint a gondatlan elkövetés büntetendőségének a fenntartása indokolt, egyrészt azért, mert ennek hiányában az értékesítési lánc utolsó tagjai büntetlenül maradnának, másrészt és ennek következtében a jogsértésben résztvevő többi személy felkutatása is ellehetetlenülne.⁸³

A magunk részéről a gondatlan elkövetés dekriminalizálását tartanánk indokoltnak figyelemmel arra, hogy ez felel meg a büntetőjogi ultima ratio jellegének, függetlenül attól, hogy ennek következtében milyen bizonyítási nehézségek hárulnak az elkövetőkkel szembeni magatartások felderítése elé.

A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása körében a módosítás kétirányú. Egyrészt az alaptényállás kiegészült azzal, hogy nemcsak a műszaki intézkedés megkerülése céljából elkövetett cselekmények kerültek kriminalizálásra, hanem maga a műszaki intézkedés megkerülése is, mert a kerettényállást tartalommal kitöltő Szjt. a megkerülési cselekményt magát is tilalmazza.⁸⁴ A törvényalkotó álláspontja szerint a védelem kiterjesztését az is indokolta, hogy a megkerülés ugyanolyan gyakori előcselekménye a műpéldányon elkövetett későbbi szerzői jogsértéseknek, mint a már korábban is szankcionált egyéb cselekmények.⁸⁵ A módosítás másik eleme, hogy az alaptényállás – és a minősített esetek, valamint a büntetlenséget lehetővé tevő szabály – szövegében a „műszaki intézkedés” megfogalmazást a „hatásos műszaki intézkedés” szófordulat váltotta fel, összhangban az Szjt. vonatkozó rendelkezéseivel.

A módosító javaslat szerint a tényállás kiegészült volna a hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából, az ahhoz szükséges eszközökre, berendezésekre vonatkozó eszközcselekmények egy újabb elemével, a megszerzéssel, vagyis az eredeti elképzelések szerint az is büntetendő lett volna, aki a hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából az ahhoz szükséges eszközöket, berendezéseket birtokába veszi. Ezen eszközcselekmény büntetendővé tétele azonban nem lett volna összhangban az Szjt. vonatkozó rendelkezésével,⁸⁶ mert polgári jogi értelemben csak a kereskedelmi céllal való birtoklás minősül jogsértő magatartásnak. Nem lett volna következetes tehát a szabályozás, hiszen büntetőjogilag szankcionálható lett volna bármilyen célú – így akár magáncélú – birtoklás, megszerzés is, míg polgári jogi jogkövetkezmények csak a súlyosabb elkövetési magatartásra, a kereskedelmi céllal való birtoklásra vonatkoztak volna. Ezt a jogalkotó is felismerte, ezért a törvény végleges szövegéből az ezirányú módosítás már kimaradt. A szabályozás ezen formája továbbá ellentétes lett volna a büntetőjog ultima ratio funkciójával is.

V. Összegzés

Minden egyes jogsértő magatartás esetén alapvető kérdésként merül fel, hogy a magatartás milyen jellegű és milyen súlyú szankcióval kerüljön megtorlásra. Így van ez a szerzői jogi jogsértések esetében is. A hatékony fellépés érdekében indokolt meghatározni azt, hogy az adott jogsértéssel szemben milyen súlyú, az adott jogsértésre arányos választ adó, mely jogág körébe tartozó jogkövetkezmény kerülhet alkalmazásra.⁸⁷ Alapvető követelmény a többfokozatú, különböző súlyú szankciókkal való fenyegetés, ahol a legsúlyosabb szankciót a büntetőjogi (elsődlegesen vagyoni)

szankciók jelenthetik, összhangban a büntetőjog ultima ratio jellegével. A teljes magyar szabályozás áttekintése alapján azonban elmondható, hogy jelenleg ez az alapelvi szintű követelmény nem valósul meg.

A különböző jogágak jogkövetkezményeinek kilátásba helyezése a szerzői jogi jogsértések esetére indokolt, akár párhuzamos jelleggel is, de csak oly módon, hogy a fokozatosság elve is érvényesüljön, azaz a kisebb súlyú cselekményekkel szemben polgári jogi, a súlyosabbakkal szemben szabálysértési, és a legsúlyosabb cselekményekkel szemben pedig büntetőjogi eszközök álljanak rendelkezésre, illetve kerüljenek alkalmazásra. Számos esetben ugyanis sokkal inkább célravezető a polgári jogi eszközök alkalmazása, illetve bizonyos esetben ideiglenes intézkedések kilátásba helyezése a büntetőjogi szankciók alkalmazása helyett, hiszen ezekkel is biztosítható a védendő jog és elérhető a cél: a szerzői jogi jogsértések elkövetése, a háttérben húzódó, haszonszerzésre irányuló kereskedelmi célú jogsértések feltárása, a bekövetkezett hátrányok kompenzálása. E körben a jogalkalmazónak széleskörű differenciálásra ad lehetőséget a polgári jogi jogkövetkezmények gazdag eszköztára, míg a legsúlyosabb esetekben a büntetőjogi jogalkalmazás számára a büntetés kiszabása során indokolt a különböző típusú jogsértések közötti különbségtétel, melyre a büntetőjogi tényállások által kilátásba helyezett szankciók lehetőséget biztosítanak. A kitűzött cél – a szerzői jogok hatékony védelme – azonban csak akkor biztosítható, ha ezen elvek és szabályok a gyakorlatban is érvényesülnek és olyan szankciók kerülnek alkalmazásra, melyek törvénybe iktatását megfelelő hatásvizsgálatok előzték meg.⁸⁸

Neue Richtungen im Bereich des strafrechtlichen Schutzes von Urheberwerken - Zusammenfassung

Heutzutage stehen literarische, wissenschaftliche und künstlerische Werke im Mittelpunkt der urheberrechtlichen Rechtsprechung und Literatur. Grund für die Aufmerksamkeit ist die technische Entwicklung und die Digitalisation. Diese unter urheberrechtlichem Schutz stehenden Werke spielen eine wichtige Rolle in der modernen Informationsgesellschaft. Die häufigste Form der Verwertung dieser Werke wird über das Internet realisiert. Neben der Erhöhung der Verwertung über das Internet erhöht sich auch die Zahl der Verletzungen des Urheberrechts, so müssen Verletzte mit wirksamen Rechtsfolgen konfrontiert werden.

Der Urheber und der Berechtigte der mit dem Urheberrecht verbundenen Rechte kann bei einer Verletzung seiner Rechte zivilrechtliche, strafrechtliche, zollrechtliche und wettbewerbsrechtliche Ansprüche stellen.

So lässt sich eindeutig feststellen, dass das System von Rechtsfolgen komplex ist. In diesem Artikel werden die strafrechtlichen Folgen geprüft. Der Artikel gibt einen allgemeinen Überblick über die anwendbaren strafrechtlichen Folgen nach ungarischem Recht und die relevanten Dokumente der Europäischen Union (Cyber Crime Convention, Entwurf der Richtlinie Nr. 2005/0127 (COD) über die strafrechtlichen Maßnahmen) und es werden auch Entwürfe der ungarischen Gesetzgebung vorgestellt. Im Fokus des Artikels steht die Prüfung des ungarischen Strafgesetzbuches mit Rücksicht auf den Entwurf der erwähnten Richtlinie und es wird analysiert, wie das ungarische Gesetz modifiziert werden sollte. Der Artikel

befasst sich mit dem neuen ungarischen Gesetz Nr. XXVII vom Jahre 2007 über die Modifizierung der vier strafrechtlichen Sachverhalte (Usurpation, Verletzung der Urheber- und mit dem Urheberrecht verwandten Rechte, Ausspielen der technischen Maßnahme zur Sicherung des Schutzes der Urheber- und mit dem Urheberrecht verwandten Rechte, Fälschung der Rechtsverwaltungsdaten) Der grundlegende Zweck des Artikels ist die Bestimmung der adäquaten (strafrechtliche) Folgen der verschiedenen Verletzungen der Urheberrechte.

-
- ¹ Egyetemi tanársegéd, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Polgári Jogi Tanszék.
- ² Az információs társadalom és a szerzői jog összefüggéseit részletesen elemzi Petkó Mihály: Az információs társadalom hatása a szerzői jogra (Gazdaság és Jog, 2006. 12. szám 20-23. oldal).
- ³ Szellemi Tulajdon Világszervezete.
- ⁴ A vizsgálatok módszertana külön kézikönyvben került rögzítésre: Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright – Based industries, WIPO Publication N.o. 893 (E), ISBN 92-805-1225-7, Geneva, 2003.
- ⁵ Core copyright industries.
- ⁶ Copyright – Dependent industries.
- ⁷ Partial copyright industries.
- ⁸ Non-dedicated support industries.
- ⁹ Bruttó nemzeti össztermék.
- ¹⁰ Kamil Idris: A szellemi tulajdon, mint a gazdasági növekedés motorja címen megjelent művének rövid összefoglalója, WIPO ISBN 92-805-1478-4, 2005. december 23.
- ¹¹ Tájékoztató „A szerzői jogi alapú tevékenységek gazdasági jelentősége Magyarországon” című vizsgálatról, Magyar Szabadalmi Hivatal, Budapest, 2004. szeptember 30., www.mszh.hu.
- ¹² Penyigey Krisztina – Munkácsi Péter: A szerzői jogi alapú ágazatok gazdasági súlya. Magyarországon, Magyar Szabadalmi Hivatal, 2005., 39-40. oldal.
- ¹³ U.o. 170. oldal.
- ¹⁴ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás legújabb fejleményeire adandó vámhatósági válaszlépésekről, COM (2005) 479, végleges, 3. oldal.
- ¹⁵ BH 2002. 301.
- ¹⁶ 2004/48/EK irányelv a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.
- ¹⁷ A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény.
- ¹⁸ Az eljárást az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény 13. §-a szabályozza
- ¹⁹ A szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló 1383/2003/EK rendelet.
- ²⁰ a Bizottság 1891/2004/EK rendelete.
- ²¹ Az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről szóló 371/2004 (XII.26.) Korm. rendelet.
- ²² Magyarországon kihirdette a 2004. évi XLIX. törvény.
- ²³ Szerzői Jogi Szerződés 11. cikk.
- ²⁴ Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződés 18. cikk.
- ²⁵ Az Európa Parlament és a Tanács 2001/29/EK számú irányelve az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok összehangolásáról.
- ²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve 6. és 7. cikk.
- ²⁷ Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény.
- ²⁸ Magyarországon az Egyezményt az 1998. évi IX. törvény hirdette ki.
- ²⁹ TRIPS Egyezmény 61. cikk.
- ³⁰ Btk. 329. §.
- ³¹ Btk. 329/A. §.
- ³² Btk. 329/B. §.
- ³³ Btk. 329/C. §.
- ³⁴ BH 2002.616..
- ³⁵ Btk. 329/B. § (4) bekezdés.
- ³⁶ BH 2000.288.

- ³⁷ Bérczes László - Gyenge Anikó-Lévai Zsófia: A szerzői jogi jogsértések esetén alkalmazható jogi eszközökről – segédanyag a gyakorlat számára, Budapest, 2006., ASVA 36. és 60. oldal.
- ³⁸ Bacher Vilmos: A polgári jogi és büntetőjogi felelősség határai, a szellemi tulajdon sérelmére elkövetett cselekmények esetében, Hírlevél a szellemi tulajdon védelméről, 2005/II.
- ³⁹ Sztj. 59. § (2) bekezdés.
- ⁴⁰ BH 2003.101.
- ⁴¹ Sajó András: A szankció fogalma, in Állam- és Jogtudományi Enciklopédia, főszerk.: Szabó Imre, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980, 1507. oldal.
- ⁴² Eörsi Gyula: A jogi felelősség alapproblémái, A polgári jogi felelősség, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1961, 206-209. oldal.
- ⁴³ Spránitz Gergely: Digitális tartalmak szerzői jogi védelme online környezetben – II. rész, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2007. augusztus, 88. oldal.
- ⁴⁴ 18/2000 (VI.6.) AB határozat.
- ⁴⁵ Spránitz: Digitális tartalmak ... 88. oldal
- ⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (28) preambulum bekezdés
- ⁴⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve 2 cikk (3) bekezdés
- ⁴⁸ 2005/0127 (COD).
- ⁴⁹ 2005/0128 (CNS).
- ⁵⁰ 2005/0127 (COD) irányelv tervezet 4. cikk 1. és 2. pont.
- ⁵¹ 2005/0128 (CNS) kerethatározat tervezet, indokolás harmadik bekezdés.
- ⁵² COM (2005) 583 végleges.
- ⁵³ Bizottsági közlemény 12. és 13. pont.
- ⁵⁴ COM (2006) 168 final.
- ⁵⁵ Így különösen a Bizottság által 1998. október 15-én előterjesztett, a közös piaci hamisítás és kalózkodás elleni küzdelemről szóló Zöld Könyvről, a 2004/48/EK irányelvről, a hatósági intézkedésekről.
- ⁵⁶ COM (2006) 168 final 7. és 8. cikk.
- ⁵⁶ COM (2006) 168 final 1. cikk.
- ⁵⁸ P6_TA(2007)0145 1.cikk
- ⁵⁹ P6_TA(2007)0145 2.cikk
- ⁶⁰ pl. szoftverekre, adatbázisokra, védelmi időre, stb. vonatkozóan
- ⁶¹ C-176/03 számú ítélet 46-54. pont
- ⁶² a Parlament által elfogadott szöveg szerint nem szankcionálható a harmadik országból származó eredeti áruk olyan párhuzamos behozatala, amelyhez a jogosult hozzájárulását adta, illetve a védett alkotás tisztességes (többszörözés kritika, kommentálás, híradás, oktatás, tanulás vagy kutatás céljára) felhasználása. P6_TA(2007)0145 3.cikk
- ⁶³ A Parlament által elfogadott szöveg 2. cikke c) pontja a szellemi tulajdonjog szándékos megsértése alatt a kérdéses jog vagyoni előny szerzése céljából üzletszerűen elkövetett, szándékos és tudatos megsértését érti.
- ⁶⁴ az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) azon az állásponton van, hogy a közösségi jog szintjén elégséges lenne a bűnpártolás fogalmának alkalmazása., EGSZB véleménye, INT/283
- ⁶⁵ Irányelvtervezet 3. cikk
- ⁶⁶ P6_TA(2007)0145 2.cikk b) pont
- ⁶⁷ Btk. 329/A. § (4) bekezdés, a dekriminalizáció a 2007. évi XXVII. törvénnyel megvalósult
- ⁶⁸ Fazekas Judit – Gyenge Anikó: Büntetőjogi jogérvényesítés a szellemi tulajdon-jogok területén európai és nemzeti szinten, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2006. december, 18-19. oldal
- ⁶⁹ Az EGSZB véleménye szerint a kereskedelmi jelleg definiálása többféle módon is megoldható, az alábbiak valamelyikének rögzítésével: a) a hamisított terméke vagy szolgáltatások célja a jelentős gazdasági kár okozására alkalmas nagybani árusítás, b) a termékek vagy szolgáltatások az eladott mennyiségtől függetlenül veszélyesek a személyekre nézve, c) a cselekmények elkövetői mindenképpen abból a célból cselekszenek, hogy azokból illegális anyagi hasznot húzzanak, EGSZB vélemény, INT/283 4.2.2 pont
- ⁷⁰ Jukka Liedes: A szerzői jog időszzerű kérdései az Európai Unióban és nemzetközi szinten, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2006. december, 28. oldal
- ⁷¹ A Parlament által elfogadott szöveg szerint lehetőség lenne továbbá a szellemi tulajdonjog megsértésére használt anyag vagy eszköz megsemmisítésére is, valamint a jogsértőt a lefoglalt áru

őrzési költségeinek megfizetésére kötelező végzés meghozatalára is mód nyílna, P6_TA(2007)0145 4.cikk a) és h) pont

⁷² AZ EGSZB álláspontja szerint a bünszervezett fogalma mellett a „szervezett banda” fogalmának, mint súlyosbító körülménynek a bevezetése is indokolt lenne, ESZGB vélemény, INT/283 4.3.3. pont

⁷³ Btk. 51. §,

⁷⁴ 2001. évi CIV. törvény 6. §

⁷⁵ Btk. 77. §

⁷⁶ 2007. évi XXVII. törvény

⁷⁷ Kiss Zoltán: A szerzői jogról szóló törvény 2005. évi módosításai és további tervezett reformjai, Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület Közleményei 46/2005/2006. 155. oldal

⁷⁸ www.irm.gov.hu/download/2006btk.doc/2006btk.doc. tartalmazta a törvényjavaslatot

⁷⁹ Erre hozza példának Kiss Zoltán az idézett írásában az üres hordozók után járó díjak meg nem fizetésének esetét.

⁸⁰ Spránitz: Digitális tartalmak ... 90. oldal

⁸¹ Törvényjavaslat indokolás a 36. §-hoz, 3. pont, a 2007. XXVII. törvény 33. §-ához kapcsolódó indokolás

⁸² Btk. 138/A. § b) pont

⁸³ Kiss: A szerzői ... 156. old.

⁸⁴ Szjt. 95. § (1) bekezdés, mely a 2003. évi CII. törvény 78. §-ában megfogalmazott módosítás alapján 2004. május 1. napjától hatályos.

⁸⁵ Törvényjavaslat indokolás, 36. §-ához fűzött indokolás 4. pont, második bekezdés.

⁸⁶ Szjt. 95. § (2) bekezdés.

⁸⁷ A reklámjogi szabályok megsértésének kapcsán ugyan ezt a kérdést vizsgálja: Pribula László: A reklámtevékenységek büntetőjogi összefüggései, Jogtudományi Közlöny, 2006. december. 477-483. oldal.

⁸⁸ Fazekas-Gyenge: Büntető jogi ... 22. oldal.